

2019 METINĖS
ATASKAITOS

**BENDRADARBIAVIMAS
SIEKIANČIUS GERIAU
UŽTIKRINTI PILIEČIŲ
TEISES
SANTRAUKA**

2019 m. metinės ataskaitos santrauka

**BENDRADARBIAVIMAS
SIEKIANT GERIAU
UŽTIKRINTI PILIEČIŲ
TEISES**

Įžanga

Europos duomenų apsaugos valdybos (toliau – EDAV) misija – užtikrinti nuoseklų duomenų apsaugos taisyklių taikymą visoje Europos ekonominėje erdvėje (EEE). Tai įtvirtinta Bendrajame duomenų apsaugos reglamente (toliau – BDAR), nuo kurio prasidėjo naujas pagarbos duomenų subjektų teisėms etapas.

BDAR vertingas ne tik dėl to, kad juo visoje EEE nustatyta suderinta duomenų apsaugos teisinė sistema, kuri suteikė galimybę išplėsti ir sustiprinti nacionalinių duomenų apsaugos institucijų įgaliojimus. Įsigaliojęs BDAR taip pat padėjo užtikrinti didesnį asmenų ir organizacijų informuotumą apie teises į duomenų apsaugą. Tai niekada nebuvo taip svarbu, kaip dabar, atsižvelgiant į tai, kad beveik visose gyvenimo srityse vis dažniau naudojamės duomenų apdorojimu grindžiamomis technologijomis.

Primindama, kad greitai sukaks dveji metai nuo BDAR taikymo pradžios, esu įsitikinusi, kad EEE duomenų apsaugos institucijų bendradarbiavimas padės suformuoti bendrą duomenų apsaugos kultūrą. Kai kurios problemos dar neišspręstos, tačiau EDAV ieško sprendimų, kaip jas įveikti ir užtikrinti, kad pagrindiniai bendradarbiavimo procedūros principai būtų taikomi nuosekliai.

EDAV prisideda prie nuoseklaus BDAR aiškinimo – priima gaires ir nuomones. 2019 m. priėmė penkerias naujas

gaires tokiomis temomis kaip integruotoji ir standartizuotoji privatumo apsauga ir teisė būti pamirštam, taip pat dvi po konsultacijų parengtas galutines gairių redakcijas. Be to, priėmė 16 nuomonių, be kita ko, skirtų tokioms temoms: poveikio duomenų apsaugai vertinimai, elgesio kodekso stebėsenos įstaigų akreditavimo reikalavimai, taip pat E. privatumo direktyvos ir BDAR sąveika.

Tai tapo įmanoma dėl nuoseklių visų EDAV subjektų pastangų, taip pat dėl aktyvesnio šios srities suinteresuotųjų subjektų indėlio ir dalyvavimo renginiuose, praktiniuose seminaruose ir apklausose.

Ateinančiais metais esame pasirengę išspręsti likusius mūsų dvejų metų darbo programos klausimus. Toliau tęsime gairių priėmimą, skatinsime bendradarbiavimą tarpvalstybinio vykdymo užtikrinimo srityje ir konsultuosime ES teisės aktų leidėjus duomenų apsaugos klausimais.

Vis daugiau ES nepriklausančių šalių priima duomenų apsaugos teisės aktus. Dažnai savo teisės aktus jos grindžia pagrindiniais BDAR principais. Esu įsitikinusi, kad netolimoje ateityje duomenų subjektų teisių apsauga taps visuotine norma. Taip bus sudarytos sąlygos didesniajam duomenų srautų saugumui ir skaidrumui, taip pat didesniajam pasitikėjimui teisine valstybe.

Andrea Jelinek
Europos duomenų apsaugos valdybos pirmininkė

2

2019 m. apžvalga

2.1. DARBO TVARKOS TAISYKLĖS

[Darbo tvarkos taisyklės](#), kuriose išdėstytos svarbiausios EDAV veiklos taisyklės, buvo priimtos per pirmąjį plenarinį posėdį 2018 m. gegužės 25 d.

Siekdama patikslinti stebėtojo statuso suteikimo reikalavimus, procedūras, taikomas priėmus nuomones, ir balsavimo procedūras EDAV plenariniuose posėdžiuose, 2019 m. EDAV priėmė atnaujintos redakcijos Darbo tvarkos taisyklių 8, 10, 22 ir 24 straipsnius.

EDAV taip pat priėmė naują Darbo tvarkos taisyklių 37 straipsnį, kuriuo įsteigiamas Koordinuotos priežiūros komitetas, įpareigotas prižiūrėti duomenų tvarkymą ES institucijų naudojamose didelėse informacinėse sistemose, taip pat duomenų tvarkymą ES įstaigose, tarnybose ir agentūrose.

2019 m. komitetas buvo atsakingas už IMI sistemos ir Eurojusto koordinuotą priežiūrą. 2020 m. komitetas taps atsakingas ir už atitinkamą Europos prokuratūros veiklos priežiūrą. Ateityje komitetui bus palaipsniui perduota visa koordinuota didelių ES informacinių sistemų, įstaigų, tarnybų ir agentūrų priežiūra.

2.2. EDAV SEKRETORIATAS

EDAV sekretoriatas užtikrina, kad visa valdybos veikla būtų vykdoma pagal teisinę sistemą, taikomą EDAV, kaip ES įstaigai, taip pat pagal jos darbo tvarkos taisykles. Sekretoriatas yra pagrindinis nuomonių ir sprendimų dėl nuoseklumo rengėjas, be to, jis saugo institucinę atmintį, užtikrindamas bet kuriuo laikotarpiu parengtų dokumentų nuoseklumą. Be to, EDAV sekretoriatas sudaro palankesnes sąlygas teisingam ir veiksmingam valdybos

sprendimų priėmimui ir padeda užtikrinti aiškią ir nuoseklią komunikaciją.

Vykdydamas paramos veiklą EDAV sekretoriatas parengė IT sprendimus veiksmingam ir saugiam EDAV valdybos narių bendravimui užtikrinti, be kita ko, Vidaus rinkos informacinėje sistemoje (IMI).

2019 m. EDAV sekretoriatas surengė 11 plenarinių posėdžių ir 90 ekspertų pogrupių posėdžių. Įvairūs ekspertų pogrupiai daugiausia dėmesio skiria konkrečioms duomenų apsaugos sritims ir padeda EDAV vykdyti savo užduotis.

Be to, EDAV sekretoriatas padeda pirmininkei pasirengti plenariniams posėdžiams ir jiems pirmininkauti, taip pat pasirengti pasisakymams.

2.3. EDAV VEIKLA 2019 M.**2.3.1. Bendros gairės**

2019 m. EDAV priėmė **penkerias naujas gaires**, skirtas paaiškinti įvairias BDAR nuostatas. Priimtos gairės skirtos tokioms temoms: nacionalinio ir Europos lygmens elgesio kodeksai ir stebėsenos įstaigos; asmens duomenų tvarkymo įvairiomis aplinkybėmis, visų pirma teikiant internetines paslaugas ir naudojantis vaizdo įranga, išaiškinimas; pritaikytosios ir standartizuotosios duomenų apsaugos principai; teisė būti pamirštam paieškos sistemose.

Be to, po viešų konsultacijų 2019 m. EDAV patvirtino **trejų** 2018 m. priimtų **gairių** galutinę redakciją. Šiose gairėse paaiškinami akreditavimo ir sertifikavimo kriterijai ir BDAR apibrėžta teritorinė taikymo sritis.

EDAV taip pat pateikė **rekomendaciją** dėl Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno parengto duomenų tvarkymo operacijų, kurioms taikomas reikalavimas atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą, sąrašo projekto.

2.3.2. Nuomonės dėl nuoseklumo

Siekdama užtikrinti nuoseklų BDAR taikymą tarpvalstybinį

poveikį turinčiais atvejais, EDAV rengia **nuomones dėl nuoseklumo**. Kompetentinga priežiūros institucija turi kuo geriau atsižvelgti į šią nuomonę.

2019 m. EDAV priėmė **16 nuomonių dėl nuoseklumo**. Aštuonios iš jų buvo susijusios su priežiūros institucijų pateiktais duomenų tvarkymo operacijų, kurioms taikomas reikalavimas atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą, taip pat operacijų, kurioms toks vertinimas netaikomas, sąrašų projektais. Likusios nuomonės buvo skirtos tam, kaip asmens duomenys perduodami tarp EEE ir ne EEE finansų priežiūros institucijų, kokia yra E. privatumo direktyvos ir BDAR sąveika, taip pat paaiškintos standartinės sutarčių sąlygos, įmonėms privalomos taisyklės, priežiūros institucijų kompetencija ir stebėsenos įstaigoms taikomi akreditavimo kriterijai.

Be to, EDAV yra ginčų sprendimo įstaiga ir priima **privalomus sprendimus**. Tačiau nuo 2018 m. gegužės 25 d. nebuvo inicijuotas nė vienas ginčų sprendimo procesas. Tai rodo, kad iki šiol priežiūros institucijos sugeba pasiekti sutarimą dėl visų šiuo metu nagrinėjamų tarpvalstybinių atvejų.

2.3.3. Konsultacijos teisėkūros klausimais

EDAV pataria Europos Komisijai visais asmens duomenų apsaugos klausimais, įskaitant duomenų apsaugos standartų trečiojoje šalyse arba tarptautinėse organizacijose vertinimą. 2019 m. EDAV paskelbė ataskaitas apie sprendimo dėl ES ir JAV privatumo skydo tinkamumo [Antrąją](#) ir [Trečiąją metines apžvalgas](#), kurias Europos Komisija parengė siekdama įvertinti sprendimo patikimumą ir praktinį įgyvendinimą.

Be to, Europos Komisijos Sveikatos ir maisto saugos generalinio direktorato prašymu EDAV paskelbė [nuomonę](#) apie Klinikinių tyrimų reglamento (KTR) ir BDAR sąveiką.

EDAV taip pat taikomas [Reglamento \(EB\) Nr. 2018/1725](#) dėl teisėkūros konsultacijų 42 straipsnis. Tai Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnui ir EDAV suteikia galimybę koordinuoti veiklą siekiant parengti **bendrą nuomonę**.

2019 m. EDAV ir Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūnas priėmė [bendrą nuomonę](#) dėl e. sveikatos skaitmeninių paslaugų infrastruktūros duomenų apsaugos aspektų. Ši nuomonė taip pat buvo pateikta Sveikatos ir maisto saugos generalinio direktorato prašymu.

EDAV savo iniciatyva taip pat priėmė [pareiškimą](#) dėl E. privatumo reglamento projekto ir pateikė [nuomonę](#) dėl Budapešto konvencijos dėl elektroninių nusikaltimų aspektų, susijusių su duomenų apsauga.

2.3.4. Kiti dokumentai

2019 m. EDAV priėmė **du pareiškimus**. [Pirmasis](#) buvo susijęs su JAV užsienio sąskaitoms taikomų mokesčių prievolių vykdymo aktu (FATCA) ir paskelbtas po to, kai Europos Parlamentas priėmė rezoliuciją dėl neigiamo FATCA poveikio ES piliečiams. [Antrasis](#) buvo skirtas asmens duomenų naudojimui politinių kampanijų metu ir priimtas atsižvelgiant į 2019 m. Europos Parlamento ir kitus rinkimus visoje ES ir už jos ribų.

Siekdama įvertinti duomenų apsaugos klausimus „Brexit“ be susitarimo atveju, EDAV priėmė **du informacinius pranešimus**: apie [duomenų perdavimą](#) iš EEE į JK pagal BDAR ir apie [privalomas taisykles įmonėms](#), kurių pagrindinė priežiūros institucija yra JK Informacijos komisaro biuras.

Europos Parlamento Piliečių laisvių, teisingumo ir vidaus reikalų komiteto (LIBE) prašymu EDAV paskelbė [LIBE komiteto pranešimą dėl Bendrojo duomenų apsaugos reglamento įgyvendinimo](#), kuriame pateikiama BDAR įgyvendinimo ir vykdymo užtikrinimo apžvalga, apimanti tiek bendradarbiavimo mechanizmą, tiek išvadas dėl nuoseklumo.

2019 m. liepos 9 d. EDAV pirmininkė pateikė pareiškimą Europos Sąjungos Teisingumo Teismui, kuris buvo prašęs pateikti žodinį [pareiškimą dėl bylos C-311/18 \(Facebook Ireland ir Schrems\)](#).

2.4. KONSULTACIJOS

Priėmusi preliminarį gairių versiją, EDAV rengia **viešąsias konsultacijas**, kad suinteresuotieji subjektai ir piliečiai galėtų pasidalyti savo nuomonėmis ir pateikti papildomos informacijos. 2019 m. EDAV pradėjo [penkias tokias konsultacijas](#) dėl elgesio

kodeksų, sertifikavimo kriterijų, asmens duomenų tvarkymo teikiant internetines paslaugas ir naudojančias vaizdo įrangą, pritaikytosios ir standartizuotosios duomenų apsaugos ir teisės būti pamirštam.

EDAV organizuoja **suinteresuotųjų subjektų susitikimus**, kad išsiaiškintų jų nuomonę svarbiausiais klausimais ir kad ta informacija būtų galima remtis rengiant naujas gaires. 2019 m. EDAV surengė tris tokius susitikimus, per kuriuos daugiausia dėmesio skirta persvarstyti Mokėjimo paslaugų direktyvai (Antrajai mokėjimo paslaugų direktyvai), duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų sąvokoms ir atsakomybei, taip pat duomenų subjektų teisėms.

Vykdydama metinę EDAV veiklos peržiūrą, kaip nustatyta BDAR 71 straipsnio 2 dalyje, valdyba antrus metus iš eilės surengė **suinteresuotųjų subjektų apklausą**. Apklausa, kurioje daugiausia dėmesio skirta EDAV gairių turiniui ir priėmimo procesui, tikslas – suprasti, kiek suinteresuotiesiems subjektams gairės yra naudingos ir praktiškos aiškinant BDAR nuostatas.

Respondentai, be kita ko, buvo finansų, bankininkystės ir draudimo sektorių, didmeninės ir mažmeninės prekybos, informacinių technologijų, žmonių sveikatos ir socialinio darbo veiklos ir pagrindinių teisių sričių organizacijos ir individualios įmonės. Dauguma respondentų įsikūrę Europoje, daugiau kaip 60 proc. iš jų atstovavo mažoms įmonėms.

64 proc. apklausoje dalyvavusių suinteresuotųjų subjektų manė, kad gairės yra naudingos, o 46 proc. – kad jos pakankamai pragmatiškos. Kad gairės yra lengvai prieinamos, nurodė beveik 80 proc. respondentų, palyginti su 64 proc. 2018 m. Kiti teigiami atsiliepimai buvo susiję su gairėse pateiktais realaus gyvenimo pavyzdžiais ir plačiomis taikymo galimybėmis, taip užkertant kelią susiskaidymui tarp valstybių.

Respondentai paragino toliau vykdyti aiškinamąjį darbą, be kita ko, išaiškinti duomenų valdytojų ir duomenų tvarkytojų santykius ir teisėto intereso teisinį pagrindą. Vis dar nelengva užtikrinti, kad smulkiojo ir vidutinio verslo įmonės laikytųsi BDAR, tačiau suinteresuotieji subjektai pažymėjo, kad EDAV gairės yra naudinga priemonė, padedanti taikyti reglamentą. Iš viso 40 proc. suinteresuotųjų šalių konsultacinį procesą įvertino

kaip tinkamą arba tenkinantį.

2.5. PRIEŽIŪROS INSTITUCIJŲ VEIKLA 2019 M.

Pagal BDAR EEE valstybių narių priežiūros institucijos glaudžiai bendradarbiauja siekdamos užtikrinti, kad asmens duomenų apsaugos teisės būtų nuosekliai saugomos visoje EEE. Viena iš priežiūros institucijų užduočių – padėti vienos kitoms ir koordinuoti sprendimų priėmimą tarpvalstybiniais duomenų apsaugos atvejais.

Atskaitiniu laikotarpiu priežiūros institucijos įvardijo tam tikrus sunkumus, su kuriais susiduriama įgyvendinant bendradarbiavimo ir nuoseklumo užtikrinimo mechanizmą. Visų pirma nurodyta, kad bendradarbiavimo mechanizmui įtakos turėjo tai, kad valstybių narių proceso teisė labai skirtinga – skiriasi skundų nagrinėjimo procedūros, šalių padėtis procese, priimtumo kriterijai, proceso trukmė, terminai ir t. t.

Be to, tai, kiek veiksmingai priežiūros institucijos taiko joms pagal BDAR suteiktus įgaliojimus ir užduotis, iš esmės priklauso nuo jų turimų išteklių. Tai visų pirma pasakytina apie vieno langelio principu pagrįstą mechanizmą, kurio taikymo sėkmė priklauso nuo to, kiek laiko ir pastangų priežiūros institucijos gali skirti atskiriems atvejams ir bendradarbiavimui.

Nepaisant šių iššūkių, EDAV yra įsitikinusi, kad priežiūros institucijų bendradarbiavimas padės sukurti bendrą duomenų apsaugos kultūrą ir nuoseklią stebėsenos praktiką. Konstatuota, kad vienas bendras taisyklių rinkinys yra naudingas EEE duomenų valdytojams ir tvarkytojams, nes taip užtikrinamas didesnis teisinis tikrumas. Tai taip pat naudinga fiziniams asmenims, nes geriau užtikrinamos jų duomenų subjektų teisės.

Nuo tada, kai BDAR pradėtas taikyti, IMI sistemoje įgyvendintos 807 tarpvalstybinio bendradarbiavimo procedūros; 585 iš jų pradėtos 2019 m. 425 iš šių tarpvalstybinio bendradarbiavimo procedūrų pradėtos gavus skundą, o likusios – dėl kitų priežasčių, pavyzdžiui, tyrimų, teisių įsipareigojimų ar žiniasklaidos pranešimų.

Įgyvendinant **vieno langelio mechanizmą** vadovaujanti priežiūros institucija ir susijusios priežiūros institucijos privalo bendradarbiauti. Vadovaujanti priežiūros institucija vadovauja tyrimui ir atlieka vieną iš svarbiausių vaidmenų, kad būtų pasiektas susijusių priežiūros institucijų sutarimas, taip pat

imasi veiksmų, kad būtų priimtas suderintas sprendimas dėl duomenų valdytojo arba tvarkytojo. Iki 2019 m. pabaigos priežiūros institucijos inicijavo 142 vieno langelio mechanizmo procedūras; po 79 iš jų buvo priimtas galutinis sprendimas.

Savitarpio pagalbos procedūra leidžia priežiūros institucijoms prašyti informacijos iš kitų priežiūros institucijų arba reikalauti kitų veiksmingo bendradarbiavimo priemonių, pavyzdžiui, išankstinių leidimų ar tyrimų. Nuo 2018 m. gegužės 25 d. inicijuotos 2 542 savitarpio pagalbos procedūros. Didžioji dauguma šių procedūrų (2 427) buvo neoficialios konsultavimosi procedūros, o 115 – oficialūs prašymai.

2019 m. priežiūros institucijos nevykdė jokių **bendrų operacijų**.

Pagal BDAR nacionalinės priežiūros institucijos taiko skirtingas taisomąsias priemones. 2019 m. priežiūros institucijos nustatė keletą **BDAR pažeidimų** ir atitinkamai pasinaudojo savo įgaliojimais imtis taisomųjų veiksmų.

Tarp pažeidimų, be kita ko, buvo nuostatų dėl integruotosios ir standartizuotosios privatumo apsaugos, teisės susipažinti su duomenimis arba teisės reikalauti ištrinti duomenis neįgyvendinimas. Daugeliu atvejų paaiškėjo, kad trūksta tinkamų techninių ir organizacinių priemonių duomenų apsaugai užtikrinti, todėl buvo pažeistas duomenų saugumas. Keli dideli incidentai buvo susiję su specialiųjų kategorijų duomenų (pavyzdžiui, informacijos apie politines pažiūras, kredito informacijos ar biometrinių duomenų) tvarkymu. Baudos buvo skirtos tiek privačiojo, tiek viešojo sektorių subjektams.

Pagrindiniai 2020 m. tikslai

Iki 2019 m. pabaigos įpusėjusi savo [darbo planą](#) EDAV padarė didelę pažangą siekdama visų nustatytų tikslų ir antraisiais veiklos metais sėkmingai baigia juos įgyvendinti.

2020 m. EDAV ketina pateikti gaires dėl duomenų valdytojų ir tvarkytojų, duomenų subjektų teisių ir teisėto intereso principo. Be to, ji suaktyvins veiklą, susijusią su pažangiosiomis technologijomis, pavyzdžiui, susietosiomis transporto priemonėmis, blokų grandinėmis, dirbtiniu intelektu ir skaitmeniniais asistentais.

EDAV ir toliau konsultuos Komisiją tokiais klausimais kaip tarpvalstybinės duomenų prieigos prašymai, susiję su elektroniniais įrodymais, sprendimų dėl duomenų perdavimo

į trečiąsias šalis tinkamumo peržiūra arba priėmimas ir galimas ES ir Kanados susitarimo dėl keleivio duomenų įrašo persvarstymas.

Be darbo plane nurodytos veiklos, 2020 m. EDAV savo iniciatyva ir pasikonsultavusi su Europos Komisija turi pateikti gaires dėl poveikio duomenų apsaugai kovojant su COVID-19.

EDAV taip pat yra įsipareigojusi stiprinti esamus santykius su suinteresuotaisiais subjektais ir plėtoti naujus. EDAV nariai, taip pat EDAV pirmininkas ir pirmininko pavaduotojai toliau dalyvaus atitinkamose konferencijose ir rengs pasisakymus. EDAV sekretoriatas ir toliau užtikrins, kad būtų laikomasi

suderinto požiūrio į komunikaciją. Be kita ko, bus toliau siekiama užtikrinti visuomenės dalyvavimą vykdant EDAV veiklą socialiniuose tinkluose, taip pat bendradarbiavimo su priežiūros institucijomis stiprinimą. Šiuo tikslu EDAV prižiūrės ir stiprins priežiūros institucijų komunikacijos ir atstovų spaudai tinklą.

Kontaktinė informacija

Pašto adresas:

Rue Wiertz 60, B-1047 Brussels, Belgium

Biuro adresas:

Rue Montoyer 30, B-1000 Brussels, Belgium

E. paštas:

edpb@edpb.europa.eu

@eu_edpb

eu-edpb

edpb.europa.eu